

Reč gostujućeg urednika

Inflamatorna bolest creva (IBC) je idiopatska, zapaljenjska, hronična bolest nepredvidivog toka koja prolazi kroz faze remisije i egzacerbacije. Glavni oblici IBC su ulcerozni kolitis i Kronova bolest. U pacijenata sa ulceroznim kolitisom zapaljenje je ograničeno samo na sluzokožu debelog creva, dok Kronova bolest može da zahvati bilo koji deo digestivne cevi od usta do analnog otvora i inflamacija zahvata sve slojeve zida creva. Glavni znaci/simptomi su dijareja, abdominalni bol, krvarenje, anemija i gubitak telesne mase. Rana dijagnoza utiče na prognozu i ishod lečenja pacijenta.

Nema leka koji će dovesti do potpunog izlečenja IBC. Ciljevi terapije uključuju uvođenje u remisiju i njeno održavanje, minimalizaciju neželjenih efekata lekova i poboljšanje kvaliteta života. Kao inicijalna terapija u lečenju ulceroznog kolitisa najčešće se koriste aminosalicilati, a terapija održavanja remisije se preporučuje svim pacijentima (lekovi prvog izbora su takođe aminosalicilati). Za terapiju aktivne faze Kronove bolesti i postizanje remisije lekovi prvog izbora su glukokortikoidi. Terapija održavanja remisije nije obavezna za sve pacijente, ali ako je neophodna, koriste se azatioprin/merkaptopurin ili metotreksat. U lečenju IBC se ponekad koriste i drugi imunosupresivi i biološki lekovi.

Terapija IBC često zahteva velike doze peroralno primenjenih lekova i praćena je izraženim sistemskim neželjenim efektima. Ciljana isporuka antiinflamatornih lekova u kolon omogućava postizanje visokih koncentracija leka na mestu dejstva i smanjenje sistemskih neželjenih efekata. Konvencionalni pristupi za ciljanu isporuku lekova u kolon obuhvataju primenu terapijskih sistema sa enzimski-, pH-, vremenski- i osmotski-kontrolisanim oslobađanjem. Savremeni pristupi su zasnovani na inkapsulaciji lekova u mikro- i nano-nosače.

Celijačna bolest je hronično inflamatorno oboljenje tankog creva koje se javlja kod genetski predisponiranih osoba, a odlikuje se trajnom specifičnom preosetljivošću na gluten pšenice, raži, ječma i ovsa. Striktna bezglutenska dijeta je doživotni tretman za celijačne bolesnike, ali je veoma teška za sprovođenje zbog prisustva skrivenog glutena u velikom broju namirnica, kozmetičkih proizvoda i lekova. Hrana za osobe intolerantne na gluten ne sme da ima više od 20 mg/kg glutena i mora biti pripremljena sa posebnom pažnjom da bi se izbegla kontaminacija glutenom.

U terapiji funkcionalnih poremećaja u donjim delovima digestivnog trakta često se koriste biljni lekoviti proizvodi. Kliničke studije su pokazale efikasnost etarskog ulja pitome nane u ublažavanju simptoma sindroma iritabilnog kolona, stimulativnih (droge sa antranoidima) i zapreminskih laksanasa (seme lana, ispagule i indijske bokvice) u terapiji akutne opstipacije, dok kod većine ostalih droga i njihovih preparata, dosadašnja ispitivanja idu u prilog tradicionalnoj primeni (npr. taninske droge kod akutne dijareje).

Gostujući urednik

Maja Tomić